

**IK
★ ELTON
JOHN**

Vertaald uit het Engels door Robert Neugarten

LEBOWSKI PUBLISHERS
AMSTERDAM 2019

Oorspronkelijke titel: *Me*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Macmillan, 2019

© HST Global Limited, 2019

© Elton John, 2019

© Vertaling uit het Engels: Robert Neugarten

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2019

Omslagbeeld voorplat: Terry O'Neill © HST Global Limited, courtesy of Rocket Entertainment

Omslagbeeld achterplat: Terry O'Neill/Iconic Images

Omslagontwerp: Sander Patelski

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 3871 4

ISBN 978 90 488 3872 1 (e-book)

NUR 661

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Meld je aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Lebowski Publishers via www.lebowskipublishers.nl/nieuwsbrief

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Dit boek is opgedragen aan mijn man David
en aan onze prachtige zonen Zachary en Elijah.
Met speciale dank aan Alexis Petridis, zonder wie
dit boek niet mogelijk zou zijn geweest.

proloog

Ik stond op het podium van de Latino Club in South Shields toen ik besepte dat ik het niet meer aankon. Het was een van de *supper clubs* die je in de jaren zestig en zeventig overal in Groot-Britannië zag. Ze waren allemaal vrijwel hetzelfde: mensen in pakken zaten aan tafels kip te eten en dronken wijn uit mandflessen; reliëfbehang en lampenkappen met franje; revueacts en een presentator met een strikdasje. Je waande je in een ander tijdperk. Buiten was het de winter van 1967. De rockmuziek veranderde en ontwikkelde zich duizelingwekkend snel: *Magical Mystery Tour* van The Beatles, The Mothers of Invention, *The Who Sell Out* en *Axis: Bold as Love*, Dr. John en *John Wesley Harding*. In de Latino zag je alleen dat de Swinging Sixties zich hadden voltrokken omdat ik een kaftan droeg en een ketting met belletjes om mijn nek had hangen. Dat was niets voor mij. Ik moet zo ongeveer het minst overtuigende *flower child* van Engeland zijn geweest.

De kaftan en bellen waren het idee van Long John Baldry. Ik speelde orgel in Bluesology, zijn begeleidingsband. Het was John niet ontgaan dat alle andere rhythm-and-bluesbands op de psychedelische toer waren gegaan. De ene week speelde Zoot Money's Big Roll Band nog nummers van James Brown, maar als je ze een week later weer zag optreden, heetten ze Dantalian's Chariot, droegen ze witte gewaden en zongen ze dat de Derde Wereldoorlog alle bloemen zou vermoorden. John vond

dat wij ook iets moesten doen, in elk geval met onze outfits. En dus kregen we allemaal kaftans. Goedkope voor de begeleidende musici, maar die van John werden speciaal voor hem gemaakt door Take Six in Carnaby Street. Dat dacht hij althans, totdat hij tijdens een optreden iemand in het publiek zag zitten met dezelfde kaftan. Hij stopte halverwege het nummer met zingen en riep die man woedend toe: ‘Hoe kom je aan die kaftan? Dat is mijn kaftan!’ Ik vond zijn reactie slecht te rijmen met de aura van vrede, liefde en universele broederschap waarmee kaftans werden geassocieerd.

Long John Baldry was mijn held. Hij was volstrekt hilarisch, buitengewoon excentriek, volkomen gay en een fantastische musicus, misschien wel de beste bespeler van de twaalfsnarige gitaar die Engeland ooit heeft voortgebracht. Hij was een van de belangrijkste vertegenwoordigers geweest van de Britse bluesgolf van de vroege jaren zestig, toen hij samenwerkte met onder anderen Alexis Korner en Cyril Davies en The Rolling Stones. Hij was een wandelende bluesencyclopedie. Je leerde al waanzinnig veel door gewoon bij hem in de buurt te zijn; hij liet me kennismaken met allerlei muziek die ik niet kende.

Maar bovenal was hij een ongelooflijk lieve, ruimhartige man met een neus voor talentvolle musici, die hij onder zijn vleugel nam en de tijd gunde om zelfvertrouwen op te bouwen. Dat deed hij met mij, en daarvoor had hij het al gedaan met Rod Stewart, die had gezongen in Johns oude band, Steampacket: Rod, John, Julie Driscoll, Brian Auger. Ze waren ongelooflijk goed, maar ze waren uit elkaar gegaan. Zoals ik het hoorde hadden Rod en Julie op een avond na een optreden in Saint-Tropez ruzie gekregen en had Julie rode wijn over Rods witte pak gegooid. Ik hoef je vast niet te vertellen hoe dat afliep. Het betekende het einde van Steampacket. John had Bluesology uitverkoren als zijn

nieuwe begeleidingsband. We speelden in hippe soulclubs en blueskelders in het hele land.

Het was een geweldige beleving, ook al liet John, die er merkwaardige muzikale ideeën op nahield, ons bizarre sets spelen. We begonnen met heel stevige blues, nummers als ‘Times Gettin’ Tougher Than Tough’, ‘Hoochie Coochie Man’. Het publiek was als was in onze handen, maar dan moesten we van John ‘The Threshing Machine’ spelen, een seksueel getinte *novelty song* uit het zuidwesten van Engeland, zo’n liedje dat dronken rugbyers zingen, zoals ‘Twas on the Good Ship Venus’ of ‘Eskimo Nell’. John zong het ook nog met een soort piratenaccent. Daarna moesten we dan een Amerikaanse klassieker spelen, zoals ‘It Was a Very Good Year’ of ‘Ev’ry Time We Say Goodbye’ omdat hij zijn imitatie wilde doen van de Amerikaanse jazzzangeres Della Reese. Ik heb geen idee waarom hij dacht dat mensen voor ‘The Threshing Machine’ of een imitatie van Della Reese kwamen, maar hij was en bleef er heilig van overtuigd dat ze dat wilden horen, al hoefde je maar het publiek in te kijken om te zien dat hij ongelijk had. De mensen op de eerste rij, die waren gekomen om de blueslegende John Long Baldry te horen, waren bijna allemaal *mods*; ze zaten kauwgum te kauwen en ons geschokt aan te staren: *Wat de fuck is die gast aan het doen?* Het was hilarisch, ook al zat ik met dezelfde vraag.

Toen sloeg de rampspoed toe: Long John Baldry had een grote hit. Dat zou normaal gesproken tot grote vreugde hebben geleid, maar ‘Let the Heartaches Begin’ was een weezinwekkend nummer, een mierzoete ballade voor huisvrouwen die niets te maken had met de muziek die John zou moeten maken. Het stond wekenlang op nummer 1 en werd voortdurend gedraaid op de radio. Ik zou willen dat ik kon zeggen dat ik geen idee had wat er in hem omging, maar ik weet precies wat er in hem omging

en ik kan hem geen ongelijk geven. Hij had zich jarenlang uit de naad gewerkt en eindelijk verdiende hij er goed aan. De blueskelders boekten ons niet meer en we promoveerden naar supper clubs, waar we hogere gages kregen. We speelden vaak in twee van die zalen op één avond. Niemand was daar geïnteresseerd in Johns cruciale bijdrage aan de Britse blues of zijn beheersing van de twaalfsnarige gitaar. Ze wilden gewoon kijken naar iemand die ze op tv hadden gezien. Soms kreeg ik zelfs de indruk dat ze helemaal niet geïnteresseerd waren in muziek. Als je in sommige clubs langer speelde dan de toegewezen tijd, lieten ze halverwege een nummer het gordijn zakken. Het voordeel was dat het publiek in de supper clubs meer van 'The Threshing Machine' genoot dan de mods in de blueskelders hadden gedaan.

Er was nog een probleem met 'Let the Heartaches Begin': Bluesology kon het live niet spelen. Ik bedoel niet dat we het weigerden te spelen. We konden het niet, letterlijk. Op de plaatopname, die klonk als Mantovani, deden een orkest en een vrouwenkoortje mee. Wij waren een rhythm-and-bluesband van acht man met een blazerssectie. We konden het geluid van de plaat onmogelijk reproduceren. Daarom had John de muziek op tape laten zetten. Als het grote moment was aangebroken, zoude hij een enorme spoelenrecorder van Revox het podium op en zong hij mee met de opname. De band stond erbij en deed niets. In onze kaftans en met bellen om onze nek. Terwijl mensen kip en friet zaten te eten. Wat een marteling.

Het enige vermakelijke aan de liveversie van 'Let the Heartaches Begin' was dat er vrouwen gingen gillen zodra John het nummer inzette. Ze werden schijnbaar zo overweldigd door verlangen dat ze hun kip en friet tijdelijk lieten staan om het podium te bestormen. Ze grepen zijn microfoonkoord om John naar zich toe te trekken. Dat deden de fans van Tom Jones onge-

twijfeld elke avond, en hij onderging het vast gelaten, maar zo zat Long John Baldry niet in elkaar. Hij genoot niet van de verering, maar werd woedend. Hij stopte met zingen en bulderde als een strenge schoolmeester: 'ALS JE MIJN MICROFOON KAPOTMAAKT, KRIJG IK VIJFTIG POND VAN JE!' Op een avond werd zijn wanhopige waarschuwing genegeerd. De fans bleven aan het koord trekken en ik zag dat John zijn arm hief. Ik hoorde een luide bons en zag de speakers schudden. Ik besefte verbouwereerd dat ik het geluid hoorde van een door wellust bevangen fan die met een microfoon tegen haar hoofd werd geslagen. Achteraf is het een wonder dat John niet werd gearresteerd of aangeklaagd voor geweldpleging. Het werd onze grootste bron van vermaak tijdens 'Let the Heartaches Begin': ons afvragen of John die avond weer een bewonderaarster zou aftuigen.

Dit was het nummer dat John zong toen ik mijn moment van inzicht had in South Shields. Ik droomde er als kind al van om musicus te worden. In die dromen was ik soms Little Richard, soms Jerry Lee Lewis, soms Ray Charles. Maar nooit stond ik in die dromen in een supper club bij Newcastle – niet op mijn Vox Continental te spelen – terwijl Long John Baldry beurtelings begeleid door een bandrecorder stond te croonen en dreigde zijn fans een boete op te leggen. Toch stond ik daar nu. Ik hield veel van John, maar de tijd was rijp voor iets nieuws.

Het probleem was dat ik niet bepaald veel andere opties had. Ik had geen flauw idee wat ik wilde doen, of zelfs maar wat ik kón. Ik wist dat ik aardig kon zingen en pianospelen, maar voor popster was ik duidelijk niet in de wieg gelegd. Om te beginnen zag ik er niet uit als een popster; ik kwam niet eens weg met een kaftan. Bovendien heette ik Reg Dwight. Dat is geen popsterennaam. 'Vanavond bij *Top of the Pops*, de nieuwe single van... Reg Dwight!' Dat ging 'm niet worden. De andere leden

van Bluesology hadden namen die in *Top of the Pops* geen slecht figuur zouden slaan. Stuart Brown. Pete Gavin. Elton Dean. Elton Dean! Zelfs de saxofonist klonk meer als een popster dan ik, terwijl hij geen enkele behoefte had om er een te worden. Hij was een serieuze jazzliefhebber die in Bluesology wachtte op het moment dat hij uit zijn dak kon gaan in een improviserend freejazzkwintet.

Ik zou natuurlijk mijn naam kunnen veranderen, maar wat was daar het nut van? Ik dacht tenslotte niet alleen dat ik geen popster kon worden, het was me letterlijk vertéld dat ik geen popster kon worden. Ik had een paar maanden eerder auditie gedaan bij Liberty Records, dat een advertentie had geplaatst in *The New Musical Express*: LIBERTY RECORDS ZOEKT TALENT. Maar niet mijn talent, zo bleek. Ik had daar afgesproken met een zekere Ray Williams, voor hem gespeeld en zelfs een paar nummers opgenomen in een kleine studio. Ray vond dat ik mogelijkheden had, maar hij was de enige bij Liberty die er zo over dacht. Bedankt en tot ziens! En zo eindigde dat avontuur.

Ik had welgeteld één andere optie. Tijdens mijn auditie had ik Ray Williams verteld dat ik liedjes schreef. Of althans: de helft van liedjes. Ik kon muziek en melodieën schrijven, maar geen teksten. Ik had het geprobeerd voor Bluesology en werd van de resultaten nog weleens badend in het zweet wakker: 'We could be such a happy pair, and I promise to do my share.' Als een soort troostprijs na de afwijzing had Ray me een envelop gegeven. Iemand die op dezelfde advertentie had gereageerd had teksten meegestuurd. Ik geloof niet dat Ray die had gelezen voordat hij ze aan me gaf.

De tekstschrijver kwam uit Owmbly-by-Spital in Lincolnshire, niet bepaald de bakermat van de rock-'n-roll. Hij werkte op een kippenboerderij, waar hij met een kruiwagen dode vogels heen

en weer reed. Maar zijn teksten waren behoorlijk goed. Esoterisch, een beetje beïnvloed door Tolkien en in de trant van 'A Whiter Shade of Pale' van Procol Harum. Het belangrijkste was dat er geen teksten bij zaten waarvan ik mijn ogen uit mijn hoofd wilde steken van gêne. Dat betekende dat ze veel beter waren dan mijn eigen probeersels.

Ik merkte bovendien dat ik er muziek bij kon schrijven, en nog heel snel ook. De teksten leken goed bij me te passen. Op persoonlijk niveau klikte het ook. Hij kwam me opzoeken in Londen, we gingen koffiedrinken en konden het meteen met elkaar vinden. Bernie Taupin bleek helemaal geen boerenpummel te zijn. Hij was voor een zeventienjarige uiterst verfynd: hij had lang haar en was knap, zeer belesen, en een groot fan van Bob Dylan. Dus begonnen we samen te schrijven. Of beter: niet samen. Hij stuurde me vanuit Lincolnshire teksten toe en ik schreef de muziek thuis, in de flat van mijn moeder en stiefvader in Northwood Hills. Uit deze samenwerking waren tientallen liedjes voortgekomen. Toegegeven, we hadden nog niet één van die dingen weten te verkopen aan andere artiesten, en als we ons er fulltime op zouden toeleggen, zouden we snel blut zijn. Maar wat hadden we te verliezen, los van het financiële aspect? Een kruiwagen vol dode kippen en twee uitvoeringen van 'Let the Heartaches Begin' per avond.

Na een optreden in Schotland in december vertelde ik John en Bluesology dat ik de band zou verlaten. Prima, zei hij, even goede vrienden. Zoals ik al zei was John onvoorstelbaar ruimhartig. Tijdens de vlucht naar huis besloot ik dat ik toch mijn naam moest veranderen. Om de een of andere reden dacht ik dat ik razendsnel iets anders moest bedenken. Ik denk dat het symbolisch was voor mijn nieuwe leven: weg met Bluesology, weg met Reg Dwight. Omdat ik haast had, koos ik de namen van andere

mensen: Elton van Elton Dean en John van Long John Baldry. Elton John. Elton John en Bernie Taupin. De liedjesschrijvers Elton John en Bernie Taupin. Ik vond het goed klinken. Bijzonder. Opvallend. Tijdens de busrit vanaf Heathrow vertelde ik mijn inmiddels ex-collega's over mijn besluit. Toen ze waren bijgekomen van het lachen, wensten ze me het beste.

een

Ik leerde Elvis Presley kennen dankzij mijn moeder. Elke vrijdag haalde ze na haar werk haar salaris op en dan ging ze bij Siever's, een elektronikazaak die ook platen verkocht, een nieuw 78 toerenplaatje kopen. Het was de mooiste tijd van de week, thuis wachten om te zien waarmee ze zou thuiskomen. Ze hield van dansen, dus ze was dol op bigbands – Billy May and His Orchestra, Ted Heath – en van Amerikaanse zangers zoals Johnnie Ray, Frankie Laine, Nat King Cole en Guy Mitchell die 'she wears red feathers and a huly-huly skirt' zingt. Maar op een van die vrijdagen kwam ze thuis met iets heel anders. Ze vertelde dat ze nog nooit zoiets had gehoord, maar dat het zo fantastisch was dat ze het wel moest kopen. Ik herkende de naam die ze noemde. Toen ik het weekend daarvoor bij de kapper op mijn beurt zat te wachten en een paar tijdschriften doorbladerde, was ik een foto tegengekomen van de meest bizar ogende man die ik ooit had gezien. Alles aan hem was uitzonderlijk: zijn kleren, zijn haar, zelfs zijn lichaamshouding. Als je hem vergeleek met de mensen die je zag lopen door het raam van de kapperszaak in de noordwestelijke Londense voorstad Pinner had hij net zo goed felgroen kunnen zijn, met uit zijn hoofd stekende antennes. Ik vond de foto zo fascinerend dat ik niet eens de moeite nam om het bijbehorende artikel te lezen. Tegen de tijd dat ik thuiskwam, was ik zijn naam al vergeten. Nu wist ik het weer: Elvis Presley.

Zodra mama de plaat opzette, bleek dat Elvis Presley klonk zoals hij eruitzag: alsof hij van een andere planeet kwam. In vergelijking met de muziek waar mijn ouders meestal naar luisterden kon je ‘Heartbreak Hotel’ nauwelijks muziek noemen. Dat inzicht zou mijn vader in de jaren daarna te pas en te onpas debiteren. Rock-’n-roll was niet nieuw voor me, want ‘Rock Around the Clock’ was eerder in 1956 een grote hit geweest. Maar ook daar leek ‘Heartbreak Hotel’ niet op. Het was rauw en kaal en traag en riep een spookachtige sfeer op. Het hele nummer was gedrenkt in een rare echo. Je kon amper een woord verstaan van wat hij zong. Ik begreep dat zijn liefde hem had verlaten, maar daarna raakte ik het spoor bijster. Wat was een ‘dess clurk’? En wie was die ‘Bidder Sir Lonely’ waar hij steeds over zong?

Maar de woorden maakten niet uit, want terwijl hij zong had ik een bijna fysieke ervaring. Je kon de merkwaardige energie die hij afgaf letterlijk vóelen, alsof het besmettelijk was, alsof het vanuit de luidspreker rechtstreeks je lichaam binnendrong. Ik vond mezelf toen al een muzikfanaat. Ik had mijn eigen bescheiden verzameling plaatjes, die ik had gekocht met de platenbonnen en postwissels die ik voor verjaardagen en Kerstmis kreeg. Tot aan dat moment was Winifred Atwell mijn heldin geweest, een forse, immens vrolijke dame uit Trinidad die optrad met twee piano’s: een vleugel waarop ze licht klassiek materiaal speelde en een in deerniswekkende staat verkerende barpiano voor ragtime en kroegliedjes. Ik was gek op haar gezellige uitstraling en de *campy* manier waarop ze verkondigde: ‘En nu ga ik op mijn andere piano spelen’, en hoe ze achteroverleunde en tijdens het spelen met een enorme grijns op haar gezicht naar het publiek keek, alsof niemand zich zo vermaakte als zij. Ik vond Winifred Atwell fantastisch, maar ik had tijdens het beluisteren van haar muziek nooit zoiets meegemaakt als dit. Ik had zoiets überhaupt nog

nooit meegemaakt. Toen ik 'Heartbreak Hotel' hoorde, kreeg ik het gevoel dat er iets was veranderd en dat de dingen nooit meer hetzelfde zouden zijn. Ik bleek gelijk te hebben.

Dat was maar goed ook, want de wereld was dringend aan verandering toe. Ik groeide op in het Engeland van de jaren vijftig, en dat was – vóór Elvis, vóór rock-'n-roll – best een akelige plek. Ik vond het niet erg om in Pinner te wonen. Ik ben niet zo'n rockster die primair werd gemotiveerd door het brandende verlangen om de voorsteden achter zich te laten. Ik had het er naar mijn zin. Maar het land als geheel was er beroerd aan toe. Iedereen was achterbaks en angstig en beoordeelde elkaar. Het was een wereld van mensen die met zure gezichten naar buiten tuurden door een opening tussen de gordijnen, een wereld waar meisjes werden weggestuurd als ze een 'ongelukje' hadden gehad. Als ik aan het Engeland van de jaren vijftig denk, denk ik aan het moment waarop ik thuis op de trap zat te luisteren terwijl de broer van mijn moeder, oom Reg, mijn moeder ervan probeerde te overtuigen dat ze niet moest scheiden van mijn vader. 'Je kunt niet scheiden! Wat zullen de mensen wel niet denken? Wat zullen de burens zeggen?' Dat kon je oom Reg niet kwalijk nemen. Veel mensen vonden geluk minder belangrijk dan schijn.

De harde werkelijkheid is dat mijn ouders nooit met elkaar hadden moeten trouwen. Ik ben geboren in 1947, maar was in feite een oorlogskind. Ik moet zijn verwekt toen mijn vader met verlof was. Hij had zich in 1942, op het hoogtepunt van de Tweede Wereldoorlog, aangemeld voor de Royal Air Force en was na de oorlog bij de luchtmacht gebleven. Mijn ouders waren in elk geval een oorlogsstel. Hun verhaal klinkt romantisch. Ze ontmoetten elkaar in het jaar waarin mijn vader bij de RAF ging. Hij was zeventien en had gewerkt voor een scheepswerf in Rickmansworth die was gespecialiseerd in de bouw van *narrowboats*

voor kanalen. Mama was zestien, haar meisjesnaam was Harris, en ze bracht voor United Dairies zuivel rond op paard-en-wagen, het soort werk dat vrouwen voor de oorlog niet deden. Mijn vader was een verdienstelijke amateurtrompettist. Tijdens een verlof schijnt mijn moeder hem te zijn opgevallen toen ze in hotel North Harrow een optreden bijwoonde van een band waarbij hij inviel.

In het echt was het huwelijk van Stanley en Sheila Dwight verre van romantisch. Ze waren allebei koppig en hadden een kort lontje, twee heerlijke karaktereigenschappen die ik tot mijn grote vreugde heb geërfd. Ik weet niet of ze ooit echt van elkaar hebben gehouden. Veel mensen gaven elkaar in die tijd overhaast het jawoord – de toekomst was onzeker, ook nog in januari 1945, toen mijn ouders trouwden, je moest je kansen grijpen – misschien had dat er iets mee te maken. Misschien hadden ze in de schaarse tijd die ze samen hadden doorgebracht ooit van elkaar gehouden, of in elk geval gedacht dat ze dat deden. Maar in mijn jeugd leken ze elkaar niet eens meer aardig te vinden. Er kwam geen einde aan de ruzies.

Als mijn vader weg was – en dat was hij vaak – werd er tenminste niet geruzied. Hij werd gepromoveerd tot luchtmachtkapitein en werd regelmatig in het buitenland gestationeerd, in Irak en Aden, dus ik groeide op in een huis vol vrouwen. We woonden in bij Ivy, mijn grootmoeder van moederskant, in het huis op Pinner Hill Road 55 waar ik ben geboren. Het was zo'n huis van de sociale woningbouw van een type dat in het Groot-Brittannië van de jaren twintig en dertig als paddenstoelen uit de grond schoot: twee-onder-een-kapwoningen met drie slaapkamers, rode baksteen op de begane grond en wit stucwerk op de bovenverdieping. Er was nog een man in huis, al merkte je dat zelden. Mijn grootvader was jong gestorven aan kanker en oma

was hertrouwd met een zekere Horace Sewell, die een been had verloren in de Eerste Wereldoorlog. Horace had een hart van goud, maar was niet bepaald een prater. Hij was meestal buiten. Hij werkte bij Woodman's, de plaatselijke kwekerij. Als hij daar niet was, was hij in de tuin, waar hij al onze groenten en snijbloemen kweekte.

Misschien was hij vooral in de tuin om mijn moeder te ontlopen. Dat kon ik hem niet kwalijk nemen. Zelfs als mijn vader er niet was, had mijn moeder een vreselijk humeur. Als ik terugdenk aan mijn jeugd, denk ik aan haar buien: sombere, woedende, ongelukkige stiltes die zonder enige waarschuwing neerdaalden op het huis. Dan moest ik op eieren lopen en elk woord op een goudschaaltje wegen, want ze kon zomaar boos worden en dan kreeg ik een klap. Als ze gelukkig was, kon ze warm en charmant en gezellig zijn, maar ze leek altijd op zoek te zijn naar een reden om niet gelukkig te zijn, was altijd op ruzie uit, wilde altijd het laatste woord hebben. Oom Reg sprak ooit de gedenkwaardige woorden dat mama zelfs ruzie kon maken in een lege kamer. Ik heb jarenlang gedacht dat het op de een of andere manier mijn schuld was, dat ze nooit moeder had willen zijn. Ze was pas eenentwintig toen ze me kreeg. Ze zat gevangen in een mislukt huwelijk en moest vanwege geldgebrek bij haar moeder inwonen. Maar haar zus, mijn tante Win, heeft me verteld dat mama altijd zo was, dat het toen ze klein waren al was alsof er permanent een donkere wolk boven Sheila Harris hing, dat de andere kinderen bang voor haar waren en dat ze dat prima leek te vinden.

Ze had bizarre ideeën over het ouderschap. Het was toen nog heel normaal om je kinderen in toom te houden door hen te slaan. De heersende gedachte was dat er niets mis was met kinderen wat je niet kon oplossen door hun regelmatig een flink

pak slaag te geven. Mijn moeder had die filosofie hartstochtelijk omarmd. Dat was vooral afschuwelijk en vernederend als het gebeurde in het openbaar. Weinig dingen zijn zo fnuikend voor je zelfbeeld als worden afgeranseld bij de plaatselijke supermarkt ten overstaan van een menigte geïntrigeerde toeschouwers. Maar soms was haar gedrag zelfs naar de maatstaven van die tijd onrustbarend. Ik ontdekte bijvoorbeeld dat mijn moeder me toen ik twee was zindelijk had gemaakt door me tot bloedens toe te slaan met een staalborstel als ik het potje niet gebruikte. Mijn oma was – begrijpelijk – woedend geworden toen ze dat hoorde en ze hadden wekenlang geen woord met elkaar gewisseld. Oma werd opnieuw woedend toen ze de remedie zag die mijn moeder had bedacht voor constipatie: ze legde me in de keuken op het afdruiprek en stak teerzeep in mijn kont. Als het inderdaad zo was dat ze mensen graag angst inboezemde, moet ze dolblij met me zijn geweest, want godverdomme, wat was ik bang voor haar. Ik hield van haar – ze was mijn moeder – maar ik was in mijn jeugd voortdurend in de hoogste staat van paraatheid en moest altijd voorzichtig zijn om haar niet op de een of andere manier boos te maken. Als zij blij was, was ik ook blij, al was het maar tijdelijk.

Met mijn oma had ik zulke problemen niet. Zij was degene die ik het meeste vertrouwde. Ik beschouwde haar als de spil van het gezin, ook omdat ze de enige was die niet het huis verliet om te gaan werken. Mijn moeder reed na de oorlog niet meer met melk rond, maar werkte in allerlei winkels. Oma was zo'n typische matriarch van de arbeidersklasse. Een indrukwekkende, hardwerkende vrouw. Geen woorden maar daden, handen uit de mouwen. Ze was lief en had een goed gevoel voor humor en ik droeg haar op handen. Ze kon heerlijk koken en had groene vingers, was dol op een borrel en een potje kaarten. Ze had een

zwaar leven gehad. Omdat haar vader haar moeder had verlaten tijdens de zwangerschap, was oma geboren in een werkhuis. Ze sprak er nooit over, maar het had iemand van haar gemaakt die zich nooit uit het veld liet slaan, zelfs niet die keer dat ik jankend de trap af kwam omdat mijn voorhuid tussen mijn rits was gekomen en haar vroeg die te verlossen. Ze zuchtte alleen en ging aan het werk, alsof er geen dag verstreek waarop ze niet even een kleine jongen moest helpen zijn penis uit een rits te bevrijden.

Haar huis rook naar gebraden vlees en kolenvuur. Er stond altijd iemand voor de deur: tante Win of oom Reg, mijn neef John of mijn nicht Cathryn, of anders de huisbaas, de man van de Watford Steam Laundry of de man die de kolen kwam brengen. En er was altijd muziek. De radio stond vaak aan: *Two-Way Family Favourites*, *Housewives' Choice*, *Music While You Work*, *The Billy Cotton Band Show*. En anders werd er wel een plaat gedraaid op de radiogrammofoon. Meestal jazz, soms klassiek.

Ik kon urenlang naar die platen kijken om de labels te bestuderen. Blauwe Decca's, rode Parlophones, felgele MGM's, en HMV's en RCA's, die allebei om onbegrijpelijke redenen waren voorzien van dat plaatje van een hond die naar een ouderwetse grammofoon staart. Het waren magische voorwerpen voor me; ik kon er niet over uit dat je er op mysterieuze wijze geluid uit kon halen door er een naald op te zetten. Op een gegeven moment wilde ik alleen nog maar platen en boeken cadeau krijgen. Ik weet nog hoe teleurgesteld ik een keer was toen ik de trap af liep en een grote doos in cadeauperpakking zag. Mijn god, ze hebben me Meccano gegeven.

We hadden een piano, die van mijn oma was. Tante Win speelde erop, en later ook ik. Er waren allerlei familiemythen over mijn ongelooflijke talent op het instrument. Vooral werd vaak verteld dat ik als driejarige bij tante Win op schoot had geze-

ten en meteen de melodie van ‘The Skaters’ Waltz’ kon spelen. Ik weet niet of dat klopt, maar ik weet wel dat ik al heel jong pianospeelde, al toen ik begon op Reddiford, mijn eerste school. Ik speelde dingen als ‘All Things Bright and Beautiful’ en de psalmen die ik op school hoorde bij de dagopening. Ik ben geboren met een goed oor, zoals anderen worden geboren met een fotografisch geheugen. Ik hoefde een muziekstuk maar één keer te horen, dan kon ik het al min of meer perfect naspelen op de piano. Vanaf mijn zevende kreeg ik les van ene mevrouw Jones. Niet lang daarna lieten mijn ouders me bij familiebijeenkomsten en huwelijken liedjes als ‘My Old Man Said Follow the Van’ of ‘Roll Out the Barrel’ spelen. Ondanks alle platen en de radio die we in huis hadden, vond mijn familie niets fijner dan gezellig met z’n allen zingen.

De piano kwam goed van pas als mijn vader thuis was met verlof. Net als veel andere Britse mannen van zijn generatie leek hij elk vertoon van emotie – afgezien van woede – te zien als een teken van dodelijke zwakte. Hij raakte me nooit aan, zei nooit dat hij van me hield. Maar hij hield van muziek. Als hij me piano hoorde spelen, kreeg ik complimentjes en misschien zelfs een arm rond mijn schouder als bewijs van zijn trots en goedkeuring. Dan wist ik dat hij me tijdelijk hoog had zitten, en dat was voor mij van levensbelang. Als ik net iets minder bang voor hem was dan voor mijn moeder, was dat alleen omdat hij minder vaak thuis was. Op een gegeven moment, toen ik zes was, had mijn moeder besloten om te vertrekken uit Pinner en haar hele familie achter te laten om met mijn vader naar Wiltshire te verhuizen; hij kreeg een post bij RAF Lyneham, in de buurt van Swindon. Ik kan me er niet veel van herinneren. Ik weet nog dat ik het heerlijk vond om op het platteland te spelen, maar ik herinner me ook dat ik me als een vis op het droge voelde, dat ik onzeker

was door de veranderde omstandigheden en een achterstand op-
liep op school. We zijn er niet lang gebleven, want mama moet
al snel hebben ingezien dat ze een verkeerde keuze had gemaakt.
Na onze terugkeer naar Pinner had ik vaak het gevoel dat mijn
vader niet echt bij ons woonde, dat hij meer iemand was die op
bezoek kwam.

Alles was anders als hij er was. Er golden dan plotseling allerlei
regels. Ik had een probleem als ik mijn bal vanaf het grasveld in
het bloemperk schoot en ik had een probleem als ik op de Ver-
keerde Manier selderij at. De Juiste Manier om selderij te eten,
mocht je dat willen weten, was blijkbaar dat je niet zo'n hard,
knarsend geluid moest maken als je erin beet. Hij heeft me zelfs
een keer geslagen omdat ik het jasje van mijn schooluniform niet
correct uittrok. Helaas ben ik de Juiste Manier om een jasje uit
te trekken vergeten, hoewel die informatie duidelijk van vitaal
belang was. Tante Win raakte van dit voorval zo van streek dat
ze mijn oma opzocht om te vertellen wat er aan de hand was.
Oma, die inmiddels waarschijnlijk murw was gebeukt door de
ruzies over zindelijkheid en constipatie, zei dat ze er maar beter
buiten kon blijven.

Wat wás er nu eigenlijk aan de hand? Ik heb geen idee. Ik
weet net zomin wat mijn vader dwarszat als wat mijn moeder
dwarszat. Misschien had het te maken met het feit dat hij in het
leger zat; daar hadden ze ook allerlei regels. Misschien was hij
jaloers of voelde hij zich buitengesloten door zijn eigen familie
omdat hij vaak en lang afwezig was; dan waren die regels zijn
manier om zich te laten gelden als pater familias. Misschien was
hij zelf zo opgevoed, al leken zijn ouders – mijn opa Edwin en
oma Ellen – niet erg streng te zijn. Of misschien vonden mijn
ouders het gewoon moeilijk om met een kind om te gaan, omdat
ze dat nog nooit hadden gedaan. Ik weet het niet. Ik weet wel dat

mijn vader een bijzonder kort lontje had en dat hij niet begreep dat je veel situaties kunt oplossen met woorden. Hij kon nooit kalm reageren. Hij zei nooit: 'Ga eerst even rustig zitten.' Hij explodeerde gewoon. Dat was het fameuze temperament van de familie Dwight. Het was als kind een nagel aan mijn doodskist, en dat bleef het toen deze eigenschap erfelijk bleek te zijn. Ik was ofwel genetisch voorbestemd om te ontploffen, of ik volgde onbewust het voorbeeld van mijn ouders. Het is hoe dan ook mijn hele volwassen leven lang een frustrerend probleem gebleven voor mij en iedereen in mijn omgeving.

Zonder mijn vader en moeder zou ik een doodnormaal, zelfs saai leven hebben gehad, typerend voor de jaren vijftig: *Muffin the Mule* op tv en elke zaterdagochtend kindervoorstellingen in The Embassy in North Harrow; *The Goon Show* op de radio en zondagavond altijd een maaltijd van brood en jus. Buitenshuis was ik heel gelukkig. Vanaf mijn elfde ging ik naar de Pinner County Grammar School, waar ik opviel door onopvallendheid. Ik werd niet gepest en was zelf geen pestkop. Ik was geen studiebol, maar ook geen rebel. Dat laatste liet ik over aan mijn vriend John Gates, die bijna dagelijks moest nablijven en zich altijd moest melden bij het schoolhoofd, zonder dat het arsenaal aan straffen dat hem werd opgelegd ook maar de geringste invloed had op zijn gedrag. Ik was iets te zwaar, maar was redelijk goed in sport, zonder dat je me ooit zou hebben aangezien voor een topatleet. Ik speelde voetbal en tennis; alles eigenlijk, behalve rugby. Vanwege mijn afmetingen zetten ze me in de scrum, waar het mijn rol leek te zijn om me herhaaldelijk door de tegenstanders in mijn ballen te laten schoppen. Dus daar bedankte ik voor.

Mijn beste vriend was Keith Francis, maar hij maakte deel uit van een grotere groep jongens en meisjes, mensen die ik nog altijd zie. Soms organiseer ik klassenreünies bij mij thuis. Ik was

voor de eerste keer heel gespannen. Het is vijftig jaar geleden, ik ben beroemd, ik woon in een groot huis, wat zullen ze van me denken? Maar dat kon hun allemaal niet schelen. Het leek wel 1959 toen ze binnenkwamen. Ze waren allemaal weinig veranderd. John Gates had nog altijd zo'n blik in zijn ogen dat je dacht dat hij elk moment in de problemen kon komen.

Ik had jarenlang een leven waarin niets gebeurde. De opwindendste gebeurtenis was een uitstapje met school naar Annecy, waar we logeerden bij onze Franse pen vrienden en ons vergaapten aan Citroën 2CV's, die heel anders waren dan de auto's die we thuis zagen rijden – de zittingen leken wel dekstoelen. Ook was er een dag in een paasvakantie toen Barry Walden, Keith en ik om inmiddels volstrekt onduidelijke redenen besloten om van Pinner naar Bournemouth te fietsen, een idee dat me belachelijk voorkwam zodra ik begreep dat hun fietsen versnellingen hadden en de mijne niet. Ik moest me op heuveltjes uit de naad fietsen om hen bij te houden. Het enige gevaar dat ons ooit belaagde was dat ik mijn vrienden dood zou vervelen als ik over platen ging praten. Alleen verzamelen was niet genoeg. Ik noteerde elke plaat die ik kocht in een boekje. Ik schreef de titels op van de nummers op de A- en de B-kant, en alle andere informatie die op het label stond: componist, producer, muziekuitgeverij. Ik leerde alles uit het hoofd en werd een wandelende muziekencyclopedie. Als je me argeloos vroeg waarom de naald oversloeg als ik 'Little Darlin' van The Diamonds speelde, vertelde ik iedereen die binnen gehoorsafstand stond dat 'Little Darlin' was uitgebracht op Mercury Records, een label dat in het VK werd gedistribueerd door Pye, en dat Pye het enige label was dat 78 toerenplaten uitbracht die waren gemaakt van nieuwerwets vinyl en niet van het oude vertrouwde schellak, en dat schellaknaalden anders reageerden op vinyl.

Maar mij hoor je niet klagen over dat saaie leventje; het beviel me prima. Thuis was alles zo vermoeiend dat ik juist blij was met een saai leven buitenshuis, vooral toen mijn ouders besloten toch weer fulltime samen te wonen. Dit gebeurde kort nadat ik was begonnen op Pinner County. Mijn vader was gestationeerd bij RAF Medmenham in Buckinghamshire. We verhuisden naar een huis in Northwood, zo'n tien minuten van Pinner verwijderd, op Potter Street III. Daar hebben we drie jaar gewoond, lang genoeg om voor eens en voor altijd aan te tonen dat het huwelijk niet werkte. Mijn god, wat een ellende: eindeloos geruzie, zo nu en dan onderbroken door ijzige stiltes. Je kreeg geen moment rust. Als je voortdurend wacht op de volgende woede-uitbarsting van je moeder of de volgende keer dat je vader zegt dat je weer een regel hebt overtreden, weet je op een gegeven moment niet meer wat je moet doen. De onzekerheid over wat er nu weer gaat gebeuren vervult je met een verlammende angst. Ik was ontzettend onzeker, bang voor mijn eigen schaduw. Daar kwam bij dat ik dacht dat ik op de een of andere manier verantwoordelijk was voor de toestand waarin hun huwelijk verkeerde, omdat veel ruzies over mij gingen. Mijn vader kafferde me uit, mijn moeder kwam tussenbeide, en dan hadden ze weer een heftige ruzie over mijn opvoeding. Het gevolg was dat ik geen goed zelfbeeld had, wat zich manifesteerde in een gebrek aan vertrouwen in mijn uiterlijk dat ik pas veel later, toen ik al goed en wel volwassen was, wist af te schudden. Jarenlang kon ik mijn eigen aanblik in de spiegel niet verdragen. Ik haatte wat ik daar zag. Ik was te dik, ik was te klein, ik had een raar gezicht. En mijn haar wilde nooit doen wat ik wilde, met inbegrip van niet al op jonge leeftijd uitvallen. Het andere blijvende effect was angst voor confrontaties. Daar heb ik tientallen jaren last van gehad. Ik liet slechte zakelijke en persoonlijke relaties voortbestaan omdat ik geen problemen wilde veroorzaken.

Als het me thuis te veel werd, rende ik de trap op en deed ik de deur op slot. Dat was ook mijn strategie als mijn ouders ruzieden. Ik ging dan naar mijn slaapkamer, waar alles keurig opgeruimd was. Ik verzamelde naast platen ook strips, boeken en tijdschriften. Ik hield alles heel precies bij. Als ik niet de details van singletjes in mijn notieboekje zette, schreef ik wel de hitlijsten over uit *Melody Maker*, *The New Musical Express*, *Record Mirror* en *Disc* om de resultaten samen te voegen tot een persoonlijke hitlijst van hitlijsten. Ik ben altijd dol geweest op statistieken en cijfertjes. Ik krijg tot op de dag van vandaag elke dag de hitlijsten toegestuurd, de posities in de Amerikaanse radiolijsten en de bezoekerijfers van films en shows op Broadway. De meeste artiesten zijn daar niet in geïnteresseerd. Als ik met hen praat, weet ik beter hoe hun singles het doen dan zijzelf. Mijn officiële excuus is dat ik die dingen moet weten omdat ik tegenwoordig een bedrijf heb dat films produceert en artiesten managet. Maar ik zou hetzelfde doen als ik bij een bank werkte. Zo'n nerd ben ik wel.

Een psycholoog zou waarschijnlijk zeggen dat ik als kind probeerde orde te scheppen in een leven dat chaotisch was omdat mijn vader kwam en ging en ik voortdurend te maken had met ruzies en conflicten. Daarover, en over de stemmingen van mijn moeder, had ik geen controle. Maar ik had wel de regie over de spullen in mijn kamer. Spullen konden me geen pijn doen. Ik putte er troost uit. Ik sprak met mijn spullen alsof ze gevoelens hadden. Als er iets kapotging, was ik erg overstuurd, alsof ik het had vermoord. Tijdens een extreem felle ruzie gooide mijn moeder een plaat naar mijn vader. De plaat brak in talloze stukjes. Het was *The Robin's Return* van de Australische ragtimepianiste Dolores Ventura. Ik weet nog dat ik dacht: hoe kun je dat doen? Hoe kun je zoiets moois kapotmaken?

Mijn platencollectie barstte uit haar voegen zodra de rock-'n-roll zich aandiende. Er speelden ook andere dingen waarvan je kon gaan denken dat we zelfs in de noordwestelijke voorsteden van Londen eindelijk die grauwe naoorlogse wereld achter ons zouden laten. We kregen een televisie en een wasmachine in huis. In Pinner High Street werd een koffiebar geopend die ik onvoorstelbaar exotisch vond totdat in het nabijgelegen Harrow een Chinees restaurant zijn deuren opende. Dat ging heel langzaam en geleidelijk, er zaten jaren tussen. Maar rock-'n-roll leek uit het niets te komen. Het ging zo snel dat ik amper begreep hoezeer het alles had veranderd. Eerst had je in de popmuziek alleen die goeie ouwe Guy Mitchell en 'Where Will the Dimple Be?' en Max Bygraves die over tandenborstels zong. Het was beschaafd en kitscherig en mikte op ouders, mensen die geen behoefte hadden aan extreme of schokkende zaken. Daarvan hadden ze hun portie wel gehad in de oorlog. Toen waren daar opeens Jerry Lee Lewis en Little Richard, mannen die volstrekt onverstaanbaar waren, alsof ze schuimbekkend stonden te zingen. Je ouders haatten die artiesten. Zelfs mijn moeder, die van Elvis hield, haakte af toen Little Richard verscheen. Ze vond 'Tutti Frutti' een enorme bak herrie.

Rock-'n-roll was een bom die maar bleef ontploffen: de explosies volgden elkaar in zo'n razendsnel tempo op dat je nauwelijks begreep wat er gebeurde. Je had de ene ongelooflijke single na de andere. 'Hound Dog', 'Blue Suede Shoes', 'Whole Lotta Shakin' Goin' On', 'Long Tall Sally', 'That'll Be the Day', 'Roll Over Beethoven', 'Reet Petite'. Ik moest een zaterdagbaantje nemen om het bij te houden. Gelukkig zocht meneer Megson van Victoria Wine iemand die kon helpen om achter de winkel de lege bierflesjes in kratten te doen en die op te stapelen. Ik was vaag van plan om te sparen, maar ik had meteen moeten inzien dat

dat plan gedoemd was te mislukken, want Victoria Wine lag pal naast Siever's. Meneer Megson had die tien shilling die hij me betaalde net zo goed meteen aan zijn buurman kunnen geven. Het waren de eerste tekenen van mijn levenslange verslaving aan shoppen: als ik iets wil hebben, kan ik onmogelijk mijn geld in mijn zak houden.

Zestig jaar later is het moeilijk om uit te leggen hoe revolutionair en schokkend rock-'n-roll was. Het was niet alleen de muziek: het was ook de cultuur die het vertegenwoordigde, en de kleren en de films en de houding. Wij tieners hadden het gevoel dat er eindelijk iets was wat helemaal voor ons was, wat exclusief tegen ons sprak, ons het gevoel gaf dat we anders waren dan onze ouders en dat we iets konden bereiken. Het is ook nauwelijks meer uit te leggen hoe vreselijk de oudere generatie het vond. Denk aan alle voorbeelden van morele paniek die popmuziek sinds die tijd heeft veroorzaakt – punk en gangsterrap, mods en rockers en heavy metal –, tel het allemaal bij elkaar op, verdubbel het en je hebt een idee van de woede en verontwaardiging die rock-'n-roll teweegbracht. Veel mensen hadden er een pesthekel aan. Mijn vader voelde niets dan haat en woede. Het moge duidelijk zijn dat hij niet hield van de muziek zelf – hij hield van Frank Sinatra – maar hij had een nog veel grotere hekel aan de impact en morele gevolgen van rock-'n-roll. 'Moet je zien hoe ze zich kleden, hoe ze zich gedragen. Die heupbewegingen, dat gekoketteer met hun pikken. Denk maar niet dat jij daaraan gaat meedoen.' Deed ik dat wel, dan zou ik een zogeheten *wide boy* worden, een oude Britse term voor een kleine crimineel, een oplichter, iemand die her en der wat ritselt en mensen oplicht. Mijn vader, die al wist dat ik zou kunnen ontsporen omdat ik niet eens op de Juiste Manier selderij kon eten, was er heilig van overtuigd dat rock-'n-roll me ten gronde zou richten. Als iemand

per ongeluk de naam van Elvis of Little Richard noemde, stak hij een woedend betoog af waarin mijn onvermijdelijke transformatie tot wide boy een belangrijke rol speelde. Ik zat gewoon lekker naar ‘Good Golly Miss Molly’ te luisteren en dan moest ik opeens weer dat verhaal aanhoren, dat ik heler van gestolen panty’s zou worden of dat ik ergens in de achterbuurten van Pinner mensen hun zuurverdiende centen zou aftroggelen met balletje-balletje.

Het risico dat het zo met me zou aflopen leek niet erg acuut – er zijn benedictijnse monniken die wilder leven dan ik als tiener deed – maar mijn vader nam het zekere voor het onzekere. Tegen de tijd dat ik in 1958 naar Pinner County Grammar School ging, zag je dat mensen zich anders gingen kleden. Mij was echter expliciet verboden om kleren te dragen die ook maar iets te maken hadden met rock-’n-roll. Keith Francis maakte de blits met halfhoge puntlaarsjes die zo spits toeliepen dat de punten enkele minuten eerder dan Keith zelf in de klas leken te zijn. Ik kledde me nog altijd als een miniatuurversie van mijn vader. Mijn schoenen waren deprimerend genoeg net zo lang als mijn voeten. Mijn enige poging tot rebellie was mijn bril. Of beter gezegd: de frequentie waarmee ik die droeg. Eigenlijk hoefde ik mijn bril alleen te gebruiken om naar het schoolbord te kijken. Maar omdat ik zo dement was om te denken dat ik met bril op Buddy Holly leek, droeg ik het ding altijd, wat fataal was voor mijn gezichtsvermogen. En toen moest ik hem wel de hele tijd dragen.

Mijn verminderde gezichtsvermogen had ook onverwachte gevolgen op het gebied van mijn seksuele ontwakens. De precieze omstandigheden ben ik vergeten, maar mijn vader betrapte me tijdens het masturberen. Ik geloof dat ik niet op heterdaad werd betrapt, maar dat ik bezig was me te ontdoen van het belastende

bewijs. Ik was niet zo vernederd als je misschien zou denken, voornamelijk omdat ik niet precies wist wat ik aan het doen was. Ik was een laatbloeiër op seksueel gebied. Ik raakte er pas echt in geïnteresseerd toen ik al ruim over de twintig was, al moet ik erbij zeggen dat ik toen meteen begon aan een indrukwekkende gefocuste inhaalrace. Maar op school luisterde ik nog beteuterd toe als mijn vrienden erover spraken. ‘We zijn naar de bios geweest en ik heb aan haar tieten gezeten.’ Hoe dan? Waarom? Wat betekende dat eigenlijk?

Wat ik deed was geen woeste expressie van ontluikende seksualiteit; ik vond het gewoon een prettige ervaring. Hoe dan ook: mijn vader betrapte me en kwam met de overbekende waarschuwing dat ik blind zou worden als ik het zou blijven doen. Jongens in het hele land kregen dat te horen, begrepen dat het nonsens was en sloegen het in de wind. Maar aan mij bleef het knagen. Wat als het nu eens waar was? Ik had mijn gezichtsvermogen al beschadigd met mijn onberaden pogingen om op Buddy Holly te lijken. Misschien zou dit het proces voltooien. Het was beter om het risico niet te nemen. Talloze musici zeggen dat Buddy Holly een enorme impact heeft gehad op hun leven, maar ik ben vermoedelijk de enige die kan zeggen dat Holly me er onbedoeld van weerhield te rukken, tenzij Holly tijdens een tournee per ongeluk The Big Bopper betrapte of zo.

Maar ondanks alle regels over kleding en de waarschuwingen voor mijn onvermijdelijke verval in crimineel gedrag was mijn vader te laat met zijn gebod dat ik me niet moest laten meeslepen door rock-'n-roll. Ik zat er al tot over mijn oren in. Ik zag *Loving You* en *The Girl Can't Help It* in de bioscoop. Ik begon naar concerten te gaan. Een flinke groep van onze school ging elke week naar de Harrow Granada: ik, Keith, Kaye Midlane, Barry Walden en Janet Richie waren de trouwste leden van ons clubje

en gingen het vaakst. Ene Michael Johnson was de enige die ik kende die net zo geobsedeerd was door muziek als ik. Soms wist hij zelfs dingen die ik niet wist. Het was Michael die enkele jaren later naar school kwam met een exemplaar van 'Love Me Do' van The Beatles, wie dat dan ook mochten zijn, en beweerde dat ze de grootste zouden worden sinds Elvis. Dat leek me overdreven totdat hij me het nummer liet horen. Ik besloot dat hij weleens gelijk kon hebben en was een muzikale obsessie rijker.

Een kaartje voor de Granada kostte twee shilling en zes pence, of vijf shilling voor de betere plaatsen. Je kreeg hoe dan ook waar voor je geld, want er waren altijd talloze zangers en bands. Je kreeg per avond tien artiesten te zien. Ze speelden allemaal twee liedjes en het hoofdprogramma deed er vier of vijf. Uiteindelijk trad iedereen daar wel een keer op. Little Richard, Gene Vincent, Jerry Lee Lewis, Eddie Cochran, Johnny and the Hurricanes. Als door een ongelukkige speling van het lot iemand de Harrow Granada niet met zijn komst verwaardigde, kon je de metro nemen naar Londen. Daar zag ik in The Palladium Cliff Richard and the Drifters, nog voordat zijn begeleidingsband The Shadows ging heten. In de voorsteden gingen ook kleinere zalen zoals de South Harrow British Legion en de Kenton Conservative Club optredens organiseren. Je kon met gemak twee of drie shows per week zien als je er het geld voor had. Ik kan me grappig genoeg niet herinneren dat ik ooit een slecht concert zag of teleurgesteld thuiskwam, hoewel sommige optredens beroerd moeten zijn geweest. Met name het geluid moet afschuwelijk zijn geweest, want ik kan me nauwelijks voorstellen dat ze in South Harrow in 1960 een geluidssysteem hadden dat recht deed aan de woeste kracht van rock-'n-roll.

Als mijn vader niet in de buurt was, speelde ik nummers van Little Richard en Jerry Lee Lewis op de piano. Die twee waren

mijn echte idolen. Niet alleen vanwege hun speelstijl, ook al was die geweldig; ze speelden met enorm veel agressie, alsof ze hun instrument te lijf wilden gaan. Maar het was het feit dat ze stonden tijdens het spelen, de manier waarop ze tegen hun krukje schopten en op de piano sprongen. Ze maakten pianospelen net zo visueel opwindend en extravagant als gitaarspelen of zingen. Ik had nooit gedacht dat mijn instrument zich voor zulke zaken leende.

Ik was geïnspireerd en ging in plaatselijke jeugdclubs optredens doen met een band, The Corvettes. Het was niet echt serieus, want we gingen allemaal nog naar school – de andere leden zaten op Northwood, een andere plaatselijke school – en het duurde maar een paar maanden. We werden bij de meeste optredens betaald in cola. Maar ik had opeens een idee over wat ik wilde doen met mijn leven en het had niets te maken met de plannen die mijn vader voor me had: dat ik bij de RAF zou gaan of bij een bank zou werken. Ik durfde het nog niet hardop te zeggen, maar ik had besloten dat hij die plannen in zijn reet kon steken. Misschien was zijn angst dat rock-'n-roll me zou veranderen toch terecht geweest.

Of misschien hadden we gewoon niets gemeen. Behalve voetbal dan. Al mijn fijne jeugdherinneringen aan mijn vader hebben daarmee te maken. Zijn familie was fanatiek over voetbal. Twee van zijn neven waren profs en speelden voor Fulham in Zuidwest-Londen: Roy Dwight en John Ashen. Ik mocht weleens mee en dan stonden we langs de lijn op Craven Cottage. Dit was toen Jimmy Hill rechtsbinnen speelde en Bedford Jezzard clubtopscorer was. Zelfs als ze niet op het veld stonden beschouwde ik Roy en John als ontzagwekkende superhelden. Na zijn voetbalcarrière werd John een slimme zakenman met een voorliefde voor Amerikaanse auto's. Als hij en Bet, zijn vrouw, bij ons in Pinner op

bezoek kwamen, parkeerde hij altijd een surrealistisch ogende Cadillac of Chevrolet naast het huis. Roy was een fantastische rechtsbuiten die later voor Nottingham Forest ging spelen en met dat team in 1959 de finale van de FA Cup haalde. Ik keek thuis naar de wedstrijd met een voorraad paaseitjes die ik speciaal voor deze grootse gebeurtenis had bewaard. Ik was totaal hysterisch en propde de chocolade in mijn mond. Ik kon nauwelijks geloven wat ik op het televisiescherm zag gebeuren. Na tien minuten opende Roy de score. Hij stond al op het punt om te worden opgeroepen voor het Engelse elftal. Met dat doelpunt leek hij zijn lot te hebben bezegeld: mijn neef – een heus familielid van me – zou ons land vertegenwoordigen. Dat was net zo ongelooflijk als Johns smaak in auto's. Vijftien minuten later werd Roy op een brancard van het veld gedragen. Hij had door een tackle zijn been gebroken en dát bezegelde zijn lot. Zijn voetbalcarrière was in feite voorbij. Hij probeerde nog een comeback, maar is nooit meer de oude geworden. Hij werd uiteindelijk gymleraar op een jongensschool in Zuid-Londen.

Mijn vader was supporter van Watford, een glamourloos team dat veel minder ontzag inboezemde en in de Third Division South speelde. Lager kon je niet spelen in het beroepsvoetbal. Niet lang voordat ik de wedstrijden van Watford begon te bezoeken, hadden ze zo beroerd gespeeld dat ze zelfs uit het systeem waren gezet, maar een verzoek om herintreding was gehonoreerd. Eén blik op hun stadion op Vicarage Road en je wist alles wat je over de club hoefde te weten. Er waren maar twee stokoude, vervallen overdekte tribunes. Het stadion deed ook dienst als hondenrenbaan. Als ik slim was geweest, was ik fan geworden van een team dat een beetje kon voetballen. Daarmee had ik mezelf twintig jaar misère kunnen besparen. Maar zo gaat het niet in het voetbal, of zo zou het in elk geval niet mogen gaan.

Het zit in je bloed: Watford was het team van mijn vader en dus was Watford ook mijn team.

Bovendien konden het stadion en het hopeloze team en de ijzige kou me niks schelen. De sfeer greep me meteen. De kick van voor de eerste keer live sport zien, de opwindende van in de trein naar Watford stappen en door het stadje naar het stadion lopen, de krantenverkopers die in de rust de standen bij de andere wedstrijden kwamen doorgeven, het ritueel van elke keer op exact dezelfde plek op de tribune staan, een gedeelte van de Shrodells Stand dat 'de Bocht' werd genoemd. Het was alsof je een drug nam en onmiddellijk verslaafd raakte. Ik was net zo obsessief over voetbal als over muziek. Als ik in mijn slaapkamer niet de hitlijsten zat te bewerken, knipte ik wel de stand van de voetbalcompetitie uit om die aan de muur te plakken en de standen nauwgezet bij te houden. Het is een verslaving die ik nooit heb afgeschud omdat ik dat niet wilde. Het was bovendien erfelijk; het kwam van mijn vader.

Op mijn elfde meldde mijn pianolerares me aan bij de Royal Academy of Music in het centrum van Londen. Ik haalde het toelatingsexamen en toen zagen mijn zaterdagen er vijf jaar lang zo uit: 's ochtends studeerde ik klassieke muziek en 's middags ging ik naar Watford. Dat tweede vond ik leuker dan het eerste. Het rook destijds in de Royal Academy of Music naar angst. Alles was intimiderend: het grote, imposante gebouw in edwardiaanse stijl op Marylebone Road, de verheven traditie van opgeleide componisten en dirigenten, het feit dat alles behalve klassieke muziek expliciet verboden was. Vandaag de dag is het er heel anders. Het is nu een plaats vol vreugde waar de leerlingen worden gestimuleerd om naast hun klassieke scholing ook pop of jazz te spelen en zelf dingen te schrijven. Destijds was het in de Royal Academy al heiligschennis om zelfs maar over rock-'n-roll

te praten. Dat was alsof je tegen meneer pastoor zei dat je liever Satan wilde vereren.

Soms was het leuk in de Royal Academy. Ik had aan Helen Piena een fantastische lerares, zong graag met het koor en genoot ervan om Mozart, Bach, Beethoven en Chopin te spelen, het melodieuze werk. Maar vaak was het ook een marteling. Ik was een luie leerling. Soms had ik mijn huiswerk niet gedaan en dan ging ik ook maar helemaal niet. Dan meldde ik me af met een verdraaide stem en nam ik – zodat mijn moeder er niet achter zou komen – de trein naar Baker Street. Dan ging ik in de metro zitten en ging ik drieënhalf uur rond en rond in de Circle Line, waar ik *The Pan Book of Horror Stories* zat te lezen terwijl ik me had moeten bekwamen in Bartók. Ik wist dat ik geen klassiek pianist wilde worden. Om te beginnen was ik niet goed genoeg. Ik heb er de handen niet voor. Mijn vingers zijn kort voor een pianist. Bekijk maar eens wat foto's van concertpianisten; ze hebben handen als tarantula's. Bovendien was dat niet wat ik wilde met muziek. Ik wilde niet dat alles vaststond, dat je altijd de juiste noot moest spelen op het juiste moment, dat je nooit mocht improviseren.

Het is in zekere zin ironisch dat de Academy me jaren later een eredoctoraat verleende, want toen ik daar studeerde kwam ik niet in aanmerking voor welke onderscheiding dan ook. Maar in een ander opzicht is het niet ironisch. Ik ben trots dat ik daar heb gestudeerd. Ik heb benefietoptredens gedaan en geld ingezameld voor een nieuw pijporgel voor de Academy, ik heb met het Royal Academy Symphony Orchestra getourd in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten en sponsor acht studiebeurzen per jaar. Het wemelde er van de mensen met wie ik later, toen ik al Elton John was, zou samenwerken: de producer Chris Thomas, de arrangeur Paul Buckmaster, de harpiste Skaila Kanga en de slagwerker

Ray Cooper. Alles wat ik daar leerde is binnengesijpeld in mijn muziek: ik heb er geleerd over samenwerken, over akkoordprogressies en hoe je een liedje schrijft. Ik raakte er geïnteresseerd in componeren met meer dan drie of vier akkoorden. Als je luistert naar het album *Elton John* of vrijwel al mijn latere platen hoor je wel ergens de invloed van klassieke muziek en de Royal Academy.

Tijdens mijn studie aan de Academy gingen mijn ouders eindelijk scheiden. Ik moet ze nageven dat ze – vermoedelijk om mij stabiliteit te geven – hadden geprobeerd iets van hun huwelijk te maken, al was het duidelijk dat ze elkaar niet konden verdragen. Het was niet verstandig, maar ze probeerden het toch. Maar in 1960 werd mijn vader in Harrogate in Yorkshire geplaatst. Tijdens zijn afwezigheid ontmoette mama een ander, en dat betekende het einde.

Mijn moeder en ik trokken in bij haar nieuwe partner, Fred, die schilder en decorateur was. Het was in financieel opzicht een moeilijke tijd. Fred was ook gescheiden. Hij had een ex en vier kinderen en zat dus zeer krap. We woonden in een vreselijk flatje in Croxley Green met afbladderend behang en klamme muren. Fred werkte zich uit de naad. Hij was naast zijn normale werk glazenwasser en deed allerlei klusjes om elke avond eten op tafel te zetten. Fred en mijn moeder hadden het zwaar. Oom Reg had het goed gezien: aan scheiden was echt nog een stigma verbonden.

Maar ik was dolblij met hun scheiding. Ik was bevrijd van de spanning die er altijd hing als mijn ouders samen waren. Mama had wat ze altijd had gewild: mijn vader was verdwenen uit haar leven. Het leek er een poosje op dat ze was veranderd. Ze was gelukkig en daar werd ik ook deelgenoot van. Ze was minder humeurig en had minder kritiek. Ik mocht Fred erg graag. Hij was gul, had een groot hart, en was makkelijk in de omgang. Hij kocht van zijn spaargeld een fiets met een racestuur voor me.

Hij vond het grappig toen ik zijn naam omdraaide en hem Derf ging noemen; die bijnaam bleef hangen. Ik mocht me kleden zoals ik wilde. Al jaren voordat hij met mijn moeder trouwde, noemde ik hem mijn stiefvader.

Het allermooiste was dat Derf van rock-'n-roll hield. Hij en mama steunden me enorm toen ik voor de muziek koos. Ik vermoed dat voor mijn moeder ook meespeelde dat ze mijn vader tot waanzin dreef door me te steunen. Hoe dan ook was ze enige tijd mijn grootste fan. Derf regelde mijn eerste betaalde baantje, als pianist in het Northwood Hills Hotel, dat geen hotel was, maar een pub. Derf zat daar een biertje te drinken toen hij van de uitbater hoorde dat de vaste pianist was opgestapt. Hij had gevraagd of ze mij een kans wilden geven. Ik speelde daar alles wat in me opkwam. Liedjes van Jim Reeves, Johnnie Ray, Elvis Presley, 'Whole Lotta Shakin' Goin' On'. Liedjes van Al Jolson, want ze waren dol op Al Jolson. Maar ze waren nog doller op oude Engelse liedjes die iedereen kon meezingen: 'Down at the Old Bull and Bush', 'Any Old Iron', 'My Old Man', de liedjes die mijn familie graag zong als ze een paar borrels hadden gedronken. Ik werkte drie avonden per week en kreeg slechts een pond per avond, maar Derf ging altijd mee om rond te gaan met de foaienpot. Ik verdiende soms wel vijftien pond per week, een fortuin voor een vijftienjarige in de vroege jaren zestig. Ik spaarde en kocht een elektrische piano – een Hohner Pianette – en een microfoon zodat ik beter te horen was boven de herrie van de kroeg uit.

Mijn baantje was niet alleen lucratief, maar maakte me ook een onverschrokken performer. Want het Northwood Hills Hotel was niet bepaald een chique tent. Ik speelde niet in de stijlvolle salon, maar in de bar, waar bijna elke avond gevechten uitbraken als mensen een paar borrels ophadden. Het waren serieuze

knokpartijen waarbij de glazen door de bar vlogen en de tafels omver werden geduwd. Eerst bleef ik gewoon spelen in de ijdele hoop dat de muziek de vechtersbazen tot bedaren zou brengen. Als een riedeltje 'Bye Bye Blackbird' niets uithaalde, moest ik de hulp inroepen van een groep zigeuners die regelmatig de pub bezocht. Ik was bevriend geraakt met een van hun dochters, die me zelfs had uitgenodigd om te komen eten in haar caravan. Ze zagen erop toe dat ik in veiligheid kwam als het losging in de pub. Als zij er niet waren, moest ik mijn toevlucht nemen tot een noodmaatregel. Dan klom ik uit het raam vlak naast de piano en kwam ik later, als het weer rustig was geworden, terug. Het was angstaanjagend, maar het heeft me mentaal gehard om live te kunnen optreden. Ik ken artiesten die zwaar beschadigd zijn geraakt door een slecht optreden voor een publiek dat hun muziek niet zag zitten. Ik heb zulke concerten ook gespeeld, maar ze hebben nooit veel impact op me gehad. Ik ben al blij als ik niet mijn optreden hoef te onderbreken om doodsbang uit een raam te klimmen.

Mijn vader ontmoette in Yorkshire een vrouw, Edna. Ze trouwden, verhuisden naar Essex en openden een papierwinkel. Hij moet in die tijd gelukkiger zijn geweest, want hij kreeg nog vier zonen, die hem op handen droegen. Ik kon echter geen verschil zien. Hij kende gewoon geen andere manier om zich in mijn bijzijn te gedragen. Hij was nog altijd afstandelijk en streng, zanikte over de vreselijke invloed van rock-'n-roll en was bezeten van de gedachte dat ik een crimineel zou worden en de familienaam te schande zou maken. Met de Green Line-bus naar Essex reizen om hem op te zoeken was stevast het dieptepunt van mijn week. We gingen niet meer samen naar de wedstrijden van Watford, want ik was inmiddels oud genoeg om alleen op de Bocht te staan.

Ik denk dat mijn vader uit zijn dak moet zijn gegaan van woede toen hij hoorde dat ik van plan was van school te gaan zonder eindexamen te doen omdat ik in de muziekindustrie ging werken. Dat zag hij niet als een geschikte carrière voor iemand met de gedegen opleiding die ik had genoten. Tot overmaat van ramp had zijn eigen neef me een baan bezorgd: Roy, de man van het doelpunt in de bekerfinale, die na de scheiding contact had gehouden met mijn moeder. Voetballers hadden vaak contacten in de muziekbusiness en Roy was bevriend met Tony Hiller, de general manager van Mills Music, een muziekkuitgeverij in Denmark Street, het Britse antwoord op Tin Pan Alley. Ik hoorde via Roy dat er een vacature was op de verzendafdeling. Het was een baantje van niks en ik verdiende slechts vier pond per week, maar het was een ingang. Ik wist bovendien dat ik geen schijn van kans had om mijn examens te halen. Ik had al mijn energie gestoken in de Royal Academy, pogingen om piano te spelen als Jerry Lee Lewis en uit het raam van het Northwood Hills Hotel klimmen. Mijn schoolwerk had ik verwaarloosd.

Ik zeg dat ik denk dat hij uit zijn dak moet zijn gegaan van woede, maar eerlijk gezegd herinner ik me zijn reactie niet meer. Ik weet dat hij mijn moeder heeft geschreven om te eisen dat ze mijn plan zou dwarsbomen, maar je zult je kunnen voorstellen dat die brief haar vooral heel blij maakte. Verder stond iedereen aan mijn kant: mama, Derf en zelfs de rector van mijn school, wat nogal verwonderlijk was. Meneer Westgate-Smith was heel serieus en streng. Ik deed het in mijn broek toen ik hem ging vertellen dat ik een baan had aangenomen, maar hij reageerde aardig. Hij zei dat hij wist hoe dol ik was op muziek, dat ik al naar de Royal Academy ging en dat hij me zou laten gaan als ik beloofde hard te werken en me volledig in te zetten voor mijn geplande toekomst. Ik stond versteld, maar hij meende het echt.

Hij had ook kunnen weigeren. Dan zou ik ook zijn weggegaan, maar dan zou er een smet hebben gerust op mijn vertrek. Ik was blij met zijn steun. Jaren later, toen ik beroemd en succesvol was, schreef hij regelmatig om me te laten weten hoe trots hij was op wat ik had gepresteerd.

Op een perverse manier heeft ook de houding van mijn vader bijgedragen aan mijn succes. Hij is nooit anders gaan denken over mijn carrièrekeuze en heeft me nooit een compliment gegeven. Niet lang geleden kreeg ik een brief van Edna, zijn vrouw, waarin ze zei dat hij op zijn eigen manier wel degelijk trots op me was geweest, maar dat het gewoon niet in zijn aard zat om dat te uiten. Het feit dat hij dat niet deed, vervulde mij van het verlangen om hem te laten zien dat ik de juiste beslissing had genomen. Het werd mijn drijfveer. Ik dacht dat ik zijn ongelijk beter zou aantonen naarmate ik meer succes had, of hij dat succes nu wilde erkennen of niet. Ik denk tot op de dag van vandaag weleens dat ik dingen doe om aan mijn vader te laten zien wat ik waard ben. En hij is al sinds 1991 dood.